

Валентина В. Будинчић

Кембриџ центар

Бања Лука

УДК: 811.163.41'373.45:811.111

811.111'276.6:796/799

ИД БРОЈ: 188139532

Оригинални научни рад

Примљен: 21. 8. 2011.

Прихваћен: 10. 10. 2011.

О СИНОНИМИМА, ПСЕУДОАНГЛИЦИЗМИМА И ЕНГЛЕСКИМ ЈЕЗИЧКИМ МОДЕЛИМА У СПОРТСКОЈ ТЕРМИНОЛОГИЈИ

Айсиџракић: Кроз призму енглеског као глобалног језика и спорта као мулти-културалног феномена, овај рад се бави питањем англицизама као синонима, псеудоанглицизама и енглеских језичких модела у оквиру спортске терминологије.

Циљ рада јесте да се испитају разлози који доводе до појаве поменутих језичких облика и оправданост њиховог постојања. Установили смо да се, због специфичности спорта, разлози који доводе до појаве англицизама као синонима, псеудоанглицизама и одређених облика употребе енглеских језичких модела у спортској терминологији у одређеној мјери разликују у односу на разлоге који доводе до истих језичких појава у другим областима. У неким случајевима употреба поменутих језичких облика јесте оправдана, док у неким то није случај.

Закључили смо да је неопходно више радити на очувању српског језика тако што ћемо у језик уводити само ријечи као допуне, а не као замјене. Једино на тај начин можемо истовремено да обогатимо језик и да га очувамо.

Кључне ријечи: англицизми, спортска терминологија, синоними, псеудоанглицизми, енглески језички модели, калк

УВОД

У времену глобалне економије, космополитанске културе и многобројних интернационалних социјалних кретања, спорт је немогуће посматрати као изоловану појаву. Захваљујући појави масовних медија спортови су изашли из националних граница. Оваква глобализација је учинила да се створи чврста веза између спортских организација, комерцијалних спонзора, телевизијских мрежа и публике. У оваквим околностима енглески као глобални језик одиграо је значајну улогу у формирању спортске терминологије у српском језику. Као последица тога, између осталог, у спортској терминологији у српском језику користе се одређени англицизми као синоними, затим псеудоанглицизми и енглески језички модели.

АНГЛИЦИЗМИ КАО СИНОНИМИ

Кроз анализу англицизама као синонима коју ћемо извршити покушаћемо одговорити на питање да ли је употреба оваквих синонима у спорту питање „потребе или моде” и говорити о стилској обиљежености појединих лексема које образују синонимски скуп.

Синонимија¹ је појава која означава постојање различитих лексема које означавају исти појам. То су лексеме које „деле истоветно дескриптивно (основно) значење и које су стога упоредиве и у појединим контекстима међузамењиве, те на тај начин образују синонимски скуп” (Прћић 2005: 146). Када се говори о појму синонимије (Јул 1997: 118), треба имати у виду чињеницу да синонимија нужно не подразумејева апсолутну истозначност (*total sameness*). Из тог разлога, неки синоними су у одређеним контекстима међузамењиви, док у другима нису. Разлог за то може бити чињеница да двије лексеме које се налазе у односу синонимије могу бити употријебљене само у оквиру различитих језичких стилова (на примјер лексема *обожавалац* је формална у односу на лексему *фан*) или да код лексема које образују синонимски скуп постоји одређена разлика у значењу (такав је случај код лексема *йобједа* и *йријумф*). Више ријечи о овоме биће у наставку рада.

Англицизми као синоними дијеле се у три групе (Прћић 2005: 147–148):²

1. Инерцијски синоними. Они су настали пуким преписивањем облика из енглеског језика и не доприносе изражајности српског језика, нпр. (1) *сйарий* према *йочейтак* или (2) *фокусирати* се према *усресредити* се.
2. Преведени синоними. Код оваквих синонима енглески облик представља необиљежени члан синонимског скупа, док накнадно преведена ријеч представља његов обиљежени члан. У овом случају англицизам доприноси краткоћи изражаја, али не и његовој изражајности. На примјер, имамо (3) *банцијамйини* према *скакање са еласйичним конойцем*, (4) *бичволеј* према *одбојка на йијеску*, (5) *хей-йирик* према *йири йојошка истйој ийрача на уйтакмици*, (6) *сйарйшер* наспрам *ийрач у йрвој йостйави ййима*.
3. Хипосиноними. Ово су синоними код којих англицизам стоји насупрот домаћој или одомаћеној ријечи, али садржи додатна семантичка обиљежја, нпр. (7) *комйјуйшер* према *лайййој*.

¹ Детаљно о синонимима говори Р. Драгићевић (2010: 244–264).

Ј. Д. Апријан (1995: 224–230) у Драгићевић (2010) наводи четири извора лексичке синонимије: (1) стварање експресивне лексике; (2) стварање секундарних значења лексема, прије свега метафоричних и метонимијских; (3) творбени процеси; (4) позајмљивање лексема из страних језика.

Говорећи о типологији синонима Драгићевићева наводи подјелу бугарског лексиколога Втова (1998: 105). Втов синониме дијели на семантичке, стилске и семантичко-стилске.

² Примјери (2), (5) и (6) дати су из корпуса, а примјери (1), (3), (4) и (7) преузети су из Прћић (2005: 147–148).

Дешава се да неки англицизми потискују домаће или одомаћене ријечи, што није оправдано у случају када се ради о претходно поменутиим инерцијским синонимима, јер не доприносе нити краткоћи, што је случај са преведеним синонимима, нити изражајности, што је случај код хипосинонима.

Поред већ поменутих облика синонима, у српском књижевном језику велики је број апсолутних синонима који се у литератури још називају *лексичким дублетима*. Оваквих лексема највише је у кругу професионалних говорника у разним областима, као на примјер у медицини, географији, физици, спорту, јер постоји велики број страних лексема које се у овим областима користе паралелно или у последње вријеме све више од домаћих лексема са истим значењем. Оваква употреба англицизама назива се *струковном ујошребом* (Прћић 2005: 156) и она је мотивисана „недовољно утемељеним, али зато све увреженијим, веровањем стручњака из готово свих области да су у данашње време једино термини из енглеског језика они који на прави, аутентичан и убедљив начин изражавају одређено стручно значење, док се постојеће домаће речи или игноришу или се, што је чешће (али и поразније), за њих уопште и не зна“. Поред струковне употребе англицизама постоји и *стиаиусна ујошреба* (Прћић 2005: 157) која „је мотивисана неутемељеним, али зато врло чврстим, веровањем неких људи да је повремено или стално коришћење таквих речи у говору и писању модерније отменије и елегантније, јер ствара утисак припадности надмоћнијем англофоном културном и језичком обрасцу, у првом реду америчком као најпожељнијем.“ Примјер је лексема *фан*. За разлику од лексеме *обожавалац*, која је општа, неутрална, необиљежена и уобичајена за изражавање датог садржаја, лексема *фан* је стилски обиљежена. Исто је и у случају употребе лексеме *бум* у односу на лексему *процавай*.

Ипак, у неким случајевима лексеме које образују синонимски скуп немају потпуно исто значење (Прћић 2005: 27). Као примјере Прћић даје лексеме *јобјега* и *тријумф*, које се углавном срећу као синоними, и наводи да се при њиховој употреби занемарује чињеница да *тријумф* имплицира убједљиву, сјајну побједу. Лексема *тријумф* поријеклом је из латинског језика и у старом Риму означавала је *свечани дочек јобедника у райу* (Клајн, Шипка 2007). У сљедећем примјеру из нашег корпуса лексеме *јобјега* и *тријумф* користе се као синоними:

Обе атлетичарке сада имају по четири победе и од освајања веома вредног цек-пота деле их још само два тријумфа.

(*Курир*, 20. 8. 2008, 21)

Овдје су лексеме употријебљене као синоними вјероватно са циљем да се избјегне понављање именице *јобјега* у реченици, а занемарена је чињеница да се значења наведених именица разликују.

Насупрот овим синонимима, постоји много већи број англицизама (као синонима) који у односу на српске лексеме немају разлике у значењу. Једина особина која их разликује јесте стилска обиљеженост и то не у свим случа-

јевима. У неким случајевима лексеме енглеског поријекла због дугог периода употребе у српском језику у толикој мјери су се уклопиле у српски језик да су престале бити стилски обиљежене.

Ево неколико примјера таквих спортских синонима који су узети из нашег корпуса:

<i>меч</i> – <i>уџа</i> кмица	<i>ривал</i> – <i>џроџивник</i>
<i>џим</i> – <i>екиџа</i>	<i>селекџија</i> – <i>оџабир</i>
<i>џоен</i> – <i>боџ</i>	<i>џауза</i> – <i>џреџах</i>
<i>шамџионаџи</i> – <i>џрвенсџво</i>	<i>бум</i> – <i>џроџваџи</i>
<i>реџрезенџација</i> – <i>селекџија</i>	<i>бренд</i> – <i>марка</i>

Ако је кошарка *наџионални бренд*, Србија мора да омогуџи њено нормално функционисање, каже председник КСС Драган Капичић.

(*Курир*, 29. 12. 2007, 20)

Фудбалер јесењег шампиона Србије је ове сезоне у Меридиан Суперлиги постигао 11 погодака, постао капитен младе *селекџије* Црне Горе и дебитовао за А тим најбоље селекџије наше суседне државе, па су Британци убеђени да ће у предстојећој години Јоветић доживети прави *бум*.

(*Курир*, 29. 12. 2007, 20)

Од свих наведених лексема једино бисмо стилски обиљеженим лексемама могли назвати лексеме *бренд*, *бум* и *шамџионаџи*, док су све остале изгубиле особину стилске обиљежености.

Један од разлога за појаву дублетизама, који представљају апсолутне синониме, јесте *калџирање*. Појмовни систем одређене области у неким ситуацијама бива богаћен преузимањем готових термина из других језика. Ти термини се потом устаљују у језику, али под утицајем пуританизма неки од њих се у одређеним ситуацијама преводе, односно *калџирају* и тако настају лексички дублети, чија ће учесталост употребе зависити од мноштва фактора. То значи да су калкови у одеређеном смислу такође туђице. Они представљају преузимање значењске природе, при чему је само шема преузета из другог језика, а лексика је домаћа³. Калкови као и друге туђице могу бити не само *лексеме* него и *фраземе*. Ево неколико примјера калкова у спортској терминологији: *рукомеџи* (настао од енглеске лексеме *handball*), *лијево крило* (фразема настала од енглеског израза *left wing*) и *екстремни сџорџови* (од енглеског израза *extreme sports*).

Међутим, свака сличност са моделима других језика не мора увијек подразумијевати семантичку преведеницу.

У спортској терминологији (Брборић 1996: 38–39) упоредо се употребљавају страни изворни облици с калковима, али се спортске дисциплине и

³ Ова особина калкова показује да они представљају један од облика преузимања енглеских језичких модела. Више ријечи о енглеским језичким моделима биће у наставку.

њихови елементи понашају двојако или тројако и називају се калком (на примјер, *кошарка*, *одбојка*, *рукомет*), прилагођеним изворним обликом (*фудбал* (у хрватској је у употреби калкирани облик *ноћомет*)) или хибридом (на примјер *outside right* јавља се у облицима *десно крило* и *десни сјољни*, а *outside left* се јавља у синтагмама *лијево крило* и *лијеви сјољни*). Домаће и свјетско првенство у појединим дисциплинама спортски репортери зову *шампионај*, *мондијал* и *мундијал*. Многи фразеолошки латинизми живе и у изворном и у калкираном облику. Примјер за то је свима добро позната латинска изрека *Mens sana in corpore sano* /У здравом тијелу здрав дух/.

Из свега наведеног можемо закључити да у случају када нове ријечи, у нашем случају англицизми, уносе у језик нови садржај, а не само нови облик, можемо их сматрати оправданим⁴. Ако се руководимо овим критеријумом, употреба англицизама као апсолутних синонима је неутемељена у свим случајевима, осим када се ради о стилски обиљеженим синонимима. Значи, једина особина која одређене англицизме као апсолутне синониме разликује од домаћих лексема и која може оправдати њихово постојање јесте стилска обиљеженост. Овдје не треба заборавити чињеницу да је све мање стилски обиљежених синонима, јер неке лексеме због дуготрајне и учестале употребе престају бити стилски обиљежене.

Са друге стране, употреба лексема које се налазе у односу синонимије, али које имају неке разлике у значењу јесте оправдана, али је погрешно употребљавати их као апсолутне синониме, јер у појединим контекстима ни су међузамјениве.

ПСЕУДОАНГЛИЦИЗМИ

Као и англицизми, псеудоанглицизми су лексеме енглеског поријекла, с тим да су псеудоанглицизми, како их дефинише Филиповић (1986: 193), „оне ријечи или изрази састављени од елемената енглеског поријекла (англицизама), али цјелина коју чине није преузета из енглеског језика, јер у њему и не постоји“. То значи да се приликом творбе псеудоанглицизама страни материјал замјењује домаћим, али у складу са страним моделима.

Псеудоанглицизми чине значајан дио спортске терминологије у српском језику.

Адаптација псеудоанглицизама спроводи се на фонолошком, морфолошком и семантичком нивоу.

У процесу адаптације једина разлика између англицизама и псеудоанглицизама јесте у томе што „англицизми пролазе кроз два степена адаптације – примарну и секундарну, а псеудоанглицизми само кроз секундарну адаптацију“ (Филиповић 1986: 193). Псеудоанглицизми се некада називају секун-

⁴ О оправданости употребе англицизама в. опширно у Прћић 2005: 129–135.

дарним англицизмима и према Филиповићу постоје три основна начина њихове творбе:

- а) композиција,
- б) деривација и
- в) творба помоћу елипсе.

Псеудоанглицизми који настају композицијом су сложенице код којих је први елеменат неки англицизам, а други елеменат је ријеч *ман* (нпр. *толман*).

Деривацијом настају изведенице које се формирају помоћу неког англицизма и суфикса *-ер*, на примјер *иџенисер*, *рекордер*. Међутим, нису све именице које имају завршетак *-ер* псеудоанглицизми. Велики број именица са овим завршетком представља прилагођени енглески облик. Такве су слjedeће лексеме: *фудбалер*, *боксер*, *сурфер*, *бајкер*, *скејџер*, *сиринџер*, *сџарџер*.

Елипса, као трећи начин творбе псеудоанглицизама у српском језику, подразумијева испуштање суфикса *-ing* у енглеском изразу. На примјер, *boxing-match* прелази у *бокс меч*, *yachting club* прелази у *јахџи клуб*, *yachting match* прелази у *јахџи-меч*.

Претходној подјели псеудоанглицизама можемо додати још неке облике именичких сложеница, које такође представљају облике псеудоанглицизама (Сурдучки 1978: 308–310)⁵:

1. модели који су немогући у енглеском језику (*графџи чек*);
2. модели који се не употребљавају у енглеском, иако су теоријски могући, а сковани су у српском језику (*герби меч*);
3. модели који су у енглеском језику могући, али њихова употреба није освједочена (*толџер* од енглеског облика *goal getter*).

Како се претходно наведени облици именица, не појављују у поменутом облику у енглеском језику и ове облике назвамо *псеудоанглицизмима* или *хибридним облицима*.

Лингвистичка анализа англицизама и псеудоанглицизама показује да нема неке веће разлике, структуралне или системске, између њих (Сурдучки

⁵ У својој подјели именичких сложеница Сурдучки наводи следеће моделе:

1. модели који су немогући у енглеском језику (*графџи чек*);
2. модели који су немогући у енглеском језику, јер им је изостављен један дио (*јахџи-меч* од енглеског облика *yachting match*);
3. модели који не постоје у енглеском језику, иако су теоретски могући, а створени су највјероватније у језику посреднику (*толман*);
4. модели који се не употребљавају у енглеском, иако су теоријски могући, а сковани су у српском језику (*герби меч*);
5. модели који су у енглеском језику могући, али њихова употреба није освједочена (*тол џетер* од енглеског облика *goal getter*);
6. модели који представљају комбинацију у којој су оба елемента стране ријечи (*знаџи-како* од енглеског облика *know-how*)

1978: 308–310). Пошто је у XVII и XVIII вијеку у Европи створена једна нова атмосфера огромне заинтересованости за енглески језик и за све што је долазило из Енглеске, такозвана „англomанија”, постојала је једнака могућност да приликом преузимања енглеских ријечи настану англицизми и псеудоанглицизми. Једина разлика између англицизама и псеудоанглицизама је та што се „англицизми више употребљавају од стране старијих, а да псеудоанглицизме у употребу уводе млађи говорници који се више занимају за забавне дјелатности – спорт, музика, ТВ...” (Сурдучки 1978: 194).

Овакве језичке облике веома је тешко означити као искључиво оправдане или неоправдане. У случајевима када одређени облик (псеудоанглицизам) има свој еквивалент у српском језику, употреба англицизма могла би се сматрати неоправданом. Међутим, ако такав псеудоанглицизам представља стилски обиљежену лексему, која је у појединим контекстима прикладнија него стилски необиљежена лексема, такав облик псеудоанглицизма могли бисмо означити као оправдан. На примјер *герби меч* је стилски обиљежена именска синтагма у односу на исту по значењу, али стилски необиљежену синтагму *важна утакмица*, а исти је случај и са лексемом *голејштер* у односу на синтагму *старијелац њојошка*.

ПРЕУЗИМАЊЕ ЕНГЛЕСКИХ МОДЕЛА

Услед великог утицаја енглеског језика, поред великог броја англицизама који се користе у претходно описаним облицима, у српском језику постоји и одређена употреба енглеских језичких модела. У наставку ће бити ријечи о овој појави у оквиру спортске терминологије, а говорићемо о промјенама у именској синтагми, морфолошки неадаптираним придјевима и ословљавању спортисткиња.

Под снажним утицајем енглеског језика у српском језику јављају се иновације у *именској синтагми* (Шевић 1996: 81–87) у којој се све чешће као именски премодификатор појављује друга именица у свом основном облику, без икакве морфолошке измјене, што није својствено српском језику и представља примјер преузимања енглеског модела. Због природе медија употреба морфолошки неадаптиране именице као премодификатора постаје све чешћа и ови модели не морају садржати искључиво енглеске појмове, већ се у овај енглески модел све чешће уносе српске ријечи. Примјери оваквих именских синтагми су сљедећи: *крос такмичење*, *вајлд карта*, *сиарини њаршнер*, *џрим сјаза*, *џрес-конференција*, *џрим-џим*, *сириш-фудбал*, *соло-акција*, *сиа-цен-џар*...⁶

Употреба овог језичког модела, иако је можда посљедица брзоплетог превођења или жеље говорника српског језика да копирају енглески језик,

⁶ Примјери су дати из корпуса.

ипак је „узрокована и потребом да се у језику примаоцу, у овом случају српском, јави структура која би била пандан постојећој структури у доминантном језику“ (Шевић 1996: 86). Шевићева сматра да је „можда дошло вријеме да се почне говорити и о синтаксичким празнинама, које се такође преузимају било директним преузимањем структура, или структурним иновацијама у језику примаоцу“.

Међутим, како се сви ови облици могу исказати и језичким облицима који су у складу са правописним нормама српског језика, закључујемо да овакви језички облици представљају примјер неправилне језичке употребе, те их стога не можемо сматрати оправданима. До појаве ових језичких облика дошло је, вјероватно, усљед нестручног и брзоплетог превођења и превођења по инерцији.

Примјер морфолошког преузимања енглеских модела су и облици одређених придјева који су приликом адаптације прошли само кроз примарну адаптацију.

Такви су, на примјер, придјеви *фер*, *фиџи*, *експира*. Они су задржали морфолошке особине енглеских придјева и не могу се мијењати по правилима српског језика. Ови придјеви не показују разлику између сингулара и плурала, немају наставке за падеже, не разликују род и зато их Филиповић (1986: 60) назива *морфолошки неадаптираним придјевима*. Компаратив праве описно (*више фер/фиџи*). Из свега наведеног закључујемо да су ови придјеви, такође, примјери преузимања енглеског модела.

Филиповић (1986: 60) међу ове придјеве убраја и облик *iproin* настао од енглеског облика придјева *groggy*. Међутим, овај је облик данас у употреби и у другачијем, односно адаптираном облику *iproiran(a)*.

Сви остали придјеви који су преузети из енглеског језика и усталили су се у српском језику, резултат су секундарне адаптације и веома су бројни. Ево неколико примјера из нашег корпуса: *сџандардан*, *рекордан*, *беков*, *халфов*, *боксеров*, *кљуйски*, *лузерски*, *џимски*, *лигерски*, *јолџетерски*.

Као примјер преузимања морфолошког модела енглеског језика, може послужити и примјер *ословљавања сџорџисџикиња* у новинама. Шевићева (1996: 81–87) говори о овој појави, подсјећајући да она води поријекло из англосаксонског свијета, гдје је био обичај да се послуга и ниже медицинско особље женског рода ословљава само уз употребу презимена, а касније се она пренијела и у новински стил и спортисткиње се често спомињу само уз употребу презимена. Шевићева даје сљедеће примјере:

1. *Селеш* спремна за Мелбурн.
2. У полуфиналу *Селеш* би требало да се бори против мало познате италијанске тенисерке.

Међутим, овакав начин употребе презимена спортисткиња је неграмотичан и недопустив. У нашем корпусу нисмо пронашли примјере овакве употребе.

Данас је присутан други начин ословљавања спортисткиња, а то је по-моћу додавања наставка -ева/-ова на презиме. Овај начин ословљавања спор-тисткиња је граматички исправан. Ево примјера из нашег корпуса:

„Био је то тежак испит, али је најважније да сам у осмини фина-ла. Следи дан одмора, најважније је да се припремим за наредни дуел“, *рекла је Јанковићева.*

(Блиц, 29. 6. 2008, 40)

Питањем употребе различитих облика презимена за означавање особа женског пола бави се и Божо Ћорић (2008: 166-176), поред осталих.

У уводу свог излагања Ћорић подсјећа на то да за разлику од личног имена које у српском језику може бити мушко и женско, презиме као друго-степенa детерминација има исту форму када означава особе оба пола. Већи-на презимена у српском језику завршава формантом -ић и мушког су грама-тичког рода. Због тога, када презименом треба изразити женску особу, „у српском језику јавља се, условно речено, нормативноконфликтна ситуација као последица индеклинабилности антропонимског знака узрокована нелин-гвистичком чињеницом каква је *ћол лица*“ (Ћорић 2008: 167). Како запажа Ћорић, код нас се ријетко прибјегава изразима типа *Косић је дошла*. У си-туацијама када желимо женску особу ословити презименом, обично се зајед-но са презименом употребљавају апелативи (*Госпођа/Колџиница* Костић је дошла) који на себе преузимају „комплетну граматичку апаратуру, а прези-ме и даље остаје индеклинабилно“ (Ћорић 2008: 168). Међутим, женске осо-бе поред официјелне форме презимена имају и неофицијелну, такозвану *женску ѓрезименску варијанту*, која се најчешће употребљава у спортским новинским текстовима. Тако у спортским новинским текстовима поред упо-требe службеног антропонимског облика редовно наилазимо на примјере женске презименске варијанте, то јест, на презимена настала додавањем на-ставака -ка и -ева (*ова*). Један од разлога за овакву употребу оваквог облика презимена јесте економичност. Лично име се појављује самостално, без пре-зимена, само у случајевима када се ради о врхунским спортисткињама (Ћо-рић 2008: 174).

Питањем женске презименске варијанте бавила се и Стојановићева (2006).

Као примјери преузимања морфолошког модела енглеског језика могу послужити и називи неких кампова, такмичења, екипа, терена који су дати по узору на енглески језик. Тако, на примјер, имамо *Бодироја Камп, ѓренинџ камп Бајерна, Брчко Ојен 2008, Ворлд ѓенис ѓим, екипа 'Фудбал френдс Фо-ча', Лакшашин сѓриџ бол ѓурнир, софѓбол ѓерен, бејзбол ѓерен, рафѓинџ сѓорџ*⁷...

⁷ Примјери су дати из корпуса.

Бивши немачки селектор и голгетер забранио је коришћење мобилних телефона у *шренині каміу Бајерна*, а овим потезом жели да обезбеди мир екипи како би се играчи посветили искључиво тренажном процесу.
(*Курир*, 5. 8. 2008, 20)

Калкови, о којима је претходно било ријечи, такође представљају један облик преузимања енглеских модела.

ЗАКЉУЧАК

Употреба нових ријечи у језику некада је оправдана, а некада није. Када се појави неки нови објекат коме је потребно име, онда су нове ријечи у језику истински потребне. Међутим, врло често је разлог за употребу нових ријечи престиж, а некада се „нове сложене ријечи могу користити да би се постигао одређени учинак, да би се сачувао простор (посебно у новинским насловима) или једноставно због тога што се говорник не може сјетити лексеме која се обично користи за тражени концепт” (Бауер 1983: 43).

Анализа коју смо извршили показала је да су синоними, псеудоанглицизми и енглески језички модели у оквиру спортске терминологије у српском језику заступљени у значајној мјери. Три појаве о којима је било ријечи веома су сложене и имају више додирних тачака. Основна заједничка особина која повезује ове три језичке појаве јесте чињеница да су настале под снажним утицајем енглеског језика и да су, како тренутно стање ствари показује, обезбиједиле себи постојање у оквиру српског језика.

Разматрајући разлоге који доводе до поменутих језичких појава закључили смо да се врло често олако (без потребе) посеже за употребом енглеских језичких облика, па је зато, нажалост, много случајева њихове употребе у српском језику за које је тешко наћи одговарајуће оправдање. Све је то посљедица потребе за унификацијом у оквиру спортске терминологије и жеље да се користе стилски обиљежене лексеме у оквиру спортског језика.

Иако треба да подржимо како унификацију спортске терминологије тако и стилску изражајност спортског језика, морамо имати мјеру и контролу приликом увођења нових ријечи и поштовати норме српског језика. Судбина поменутих појава у будућности не би смјела да буде препуштена случају.

ИЗВОРИ

Курир – *Курир*, дневне новине из Београда.
Блиц – *Блиц*, дневне новине из Београда.

ЛИТЕРАТУРА

Апресјан (1995): Юрий. Д. Апресян, *Избранные шрубьы, шом 1, Лексическая семантика: Синонимические средсйва языка*, 2-е изд., испр. И доп., Москва: Школа „Языки русской”, Издательская фирма „Восточная литература” РАН.

Бауер (1983): Laurie Bauer, *English Word-Formation*, Cambridge: Cambridge University Press.

Брборић (1996): Бранислав Брборић, Однос према туђицама: с мером али без аверзије, *О лексичким шозајмљеницама*, Суботица–Београд: Зборник са научног скупа, VI, Градска библиотека, Институт за српски језик САНУ, 27–51.

Будинчић (2010): Valentina Budinčić, *Engleska terminologija u sportu (magistarski rad)*, Banja Luka: Filološki fakultet.

Втов (1998): В. Втов, *Лексиколоија на бълларския език. Лексемика. Ономасиика. Фразеолоија. Лексикографија*, Велико Търново: Абагар.

Вујаклија (1996/97): Милан Вујаклија, *Лексикон сшраних речи и израза*, Београд: Просвета.

Јул (1997): George Yule, *The study of language*, Cambridge: Cambridge University Press.

Клајн (2003): Иван Клајн, *Творба речи у савременом српском језику, суфиксација и конверзија*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, Институт за српски језик, Матица Српска.

Клајн, Шипка (2007): Иван Клајн, Милан Шипка, *Велики речник сшраних речи и израза*, Нови Сад: Прометеј.

Клајн, Шипка: Иван Клајн, Милан Шипка, *Измене и дошуне у шпрећем издању, Велики речник сшраних речи и израза*, Нови Сад: Прометеј.

Кристал (1985): Deјvid Kristal, *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike*, Beograd: Nolit (Preveli Ivan Klajn i Boris Hlebec).

Лич (1990): Geoffrey Leech, *Semantics*, London: Penguin Books.

Мићуновић (2002): Љубо Мићуновић, *Речник сшраних речи и израза*, Београд: Алтера.

Прћић (1997): Tvrtko Prčić, *Semantika i pragmatika reči*, Sremski Karlovci, Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.

Спортови – визуелна енциклопедија 2007, *Sportovi – vizuelna enciklopedija*, Beograd: Kreativni centar (QA International, Canada, 2007).

Стојановић (2006): Смиљка Стојановић, Моција рода у функцији еманципације, *Српски језик*, XI/1–2, Београд, 285–307.

Стојковић (2011): Miroљub Stojković, *Englesko–Srpsko–Engleski Football A–Z*, Крагујевац: Prizma.

Сурдучки (1978): Milan Surdučki, *Srpskohrvatski i engleski u kontaktu: Rečnik i morfološka analiza engleskih pozajmljenica u standardnom srpskohrvatskom језику i језику Srba i Hrvata iseljenika u Kanadi*, Novi Sad: Matica srpska.

Ђорић (2008): Божо Ђорић, *Творба именица у српском језику*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Филиповић (1971): Rudolf Filipović, *Kontakti jezika u teoriji i praksi*, Zagreb: Školska knjiga.

Филиповић (1986): Rudolf Filipović, *Teorija jezika u kontaktu. Uvod u lingvistiku jezičkih dodira*, Zagreb: Jugoslovenska akademija znanosti i umjetnosti, Školska knjiga.

Шевић (1996): Radmila. B. Šević, *Srpski i engleski – jezici u kontaktu?, O лексичким њозајмљеницама*, Зборник са научног скупа, VI, Суботица–Београд: Градска библиотека, Институт за српски језик САНУ, 81–88.

Valentina V. Budinčić
Cambridge Center
Banja Luka

ON SYNONYMS, PSEUDOANGLICISMS AND ENGLISH LANGUAGE MODELS IN SPORTS TERMINOLOGY

Summary: Through the prism of the English language as a global language and sport as a multicultural phenomenon, this paper deals with the question of synonyms, pseudoanglicisms and English language models within sports terminology.

The aim of this paper is to study the reasons which cause the mentioned linguistic forms and the relevance of their existence. The study has shown that due to the specific features of sport, the reasons which cause synonyms, pseudoanglicisms and specific application forms of the English language models to occur within sports terminology differ to some extent from the reasons which cause the same language phenomena in some other areas. The use of mentioned language forms is justified in some cases, but in some cases it is not justified.

The conclusion is that much more has to be done to protect the Serbian language by introducing new words into our language only as supplements, not as substitutions. That is the only way to make the balance between the need to enrich our language and to protect it at the same time.

Key words: anglicisms, sports terminology, synonyms, pseudoanglicisms, English language models, calque